

L'ESQUELLA

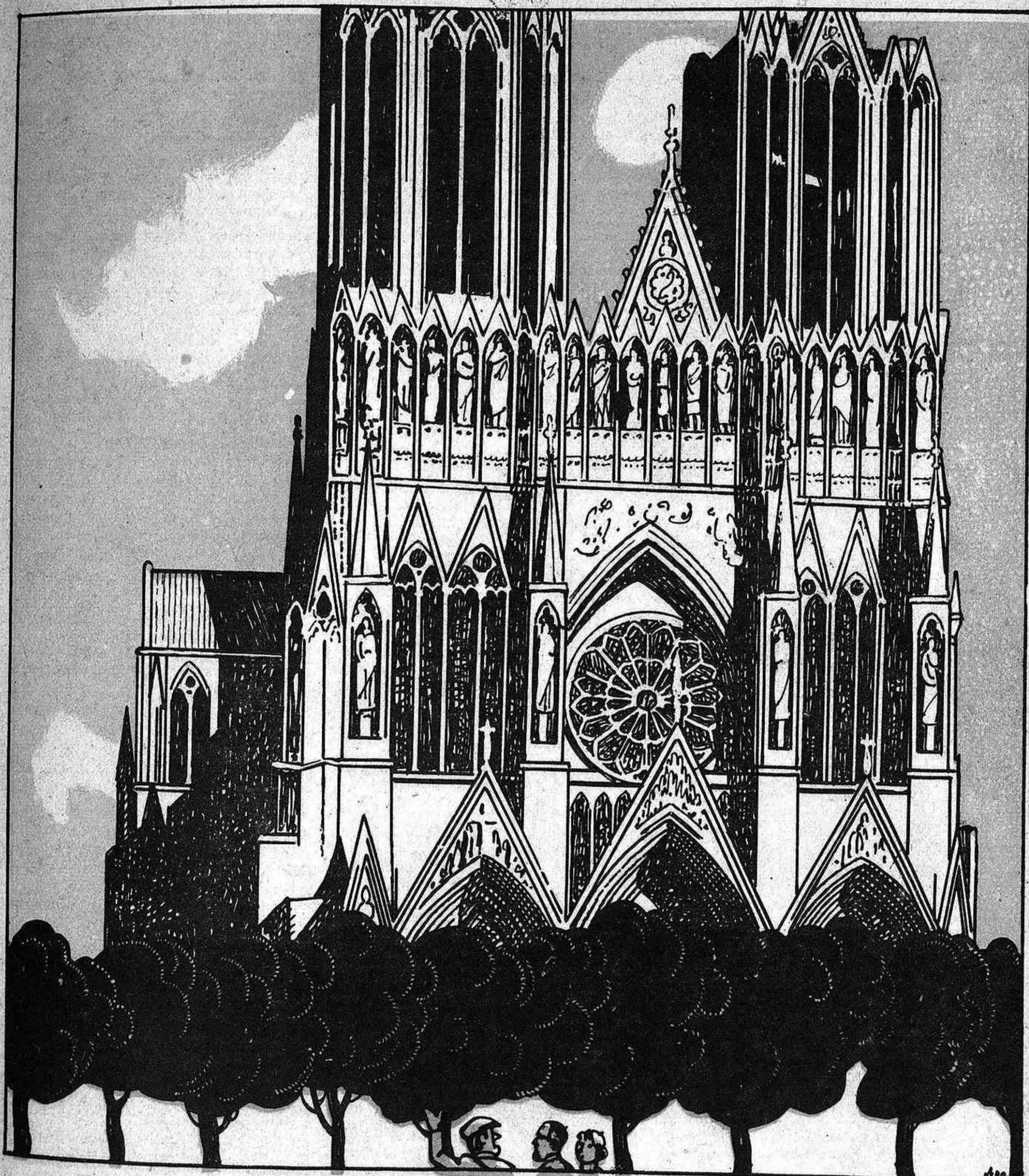
DE LA TORRATXA

REDACCIÓ: ARAGÓ, 290
TELÈFON 23994

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DEL MIG, 17
TELÈFON 19937

ERITARIA LA BIBLIOTECA
DE LA TORRATXA
17 DE JULIOL DE 1938

CINQUANTIA CÈNTIMS

LA CATEDRAL DE REIMS

— L'hem acabada al punt dolç.
— Ja hi heu fet peces de recanvi?

Res més que l'amor

(NOVEL·LA SINTETICA I HORIZONTAL)

I

Una habitació a mitja llum. Mobles de tub d'acer a dreta i esquerra. A les parets pintures de Braque, de Picasso, de Cézanne. De tant en tant una mosca que no té res a veure amb l'acció de la novel·la es posa damunt del nas de Claudette, una preciosa noia de vint-i-cinc anys, amb la seva boca sensual i tot. Està aclofada en un cadiral tapissat de pell de conill d'Índies. Fuma tabac anglès mentre fa veure que llegeix una novel·la —com si talment les dones fossin capaces de llegir una novel·la sencera—. De sobte s'obre una porta i entra...

Un lector.—L'amant, eh?

Nosaltres.—No, home, no; quines ganes de complicar les coses que té vostè; el marit, home, el marit.

II

Claudette i James (aquest és el nom del marit) mengen ostres a la terrassa d'un hotel de la Costa Brava. Ell se'n menja tres dotzenes; ella diu que no té gana, però al final del dinar, en pagar la factura, ell constata que s'han menjat deu dotzenes d'ostres. Claudette li diu «my baby» davant d'una joieria i James, que és anglès i per tant un «gentleman», li compra tot l'aparador. Sota d'uns pins i vora la mar es fan un petó, ara no recordo si per cada ostra menjada o bé per cada una de les joies que ell acaba d'ofrenar-li a través d'un xec rubricat que la lluna de mel amenaça de convertir en insuficient.

S'estimen, s'abracen, es rebreguen la roba. La felicitat sembla feta per a ells. Passa una

gavina imitant el vol de l'hidroavió de l'«Air-France»...

La mar els besa els peus i han de córrer a l'hotel a canviar-se les sabates.

Imaginem-nos un rellotge amb les minuts que van girant com embogides i que de sobte s'aturen a les dues de la nit i posats a exigir concessions imaginatives acceptem amb disciplina de bon lector de novel·les que, efectivament, són les dues de la nit. Claudette, amb un bati nou transparent llegeix la darrera pàgina de la novel·la que feia veure que llegia de cap a peus. No es tracta, aclarim-ho, que ja hagi arribat a l'acabament, sinó d'una confirmació irrefutable de què també practica el vici, universal entre el sexe feble, de llegir els llibres començant per l'acabament. James és a baix a la sala de joc de l'hotel fent «pokers» i «repokers». De sobte s'obre una porta i entra...

Un lector.—El marit, eh?

Nosaltres.—I ca, home! l'amant.

III

—Oh, mon chéri...!—diu Claudette.

—Oh, ma petite Claudette!—exclama l'amant, un atlètic xicot de la lleva del 25, nascut al barri de Montmartre.

Es fan setanta-dues abraçades. Ella es posa crema a les galtes —galtes que cremen àdhuc sense crema— i ell s'esvera; canja en comença a estar tip. No pas d'ella, sinó de la crema. Prenen diverses copes de xampany gelat i l'amant diu totes les darreres novetats de la temporada en matèria de cortesia amorosa:

«Somni del meu somni...»

«Sirena dels meus neguits...»

«Unic estímul del meu destí...»

«Deixa'm adormir sobre el coixí dels teus besos...»

«Bressa'm com un infant i seré el més infant de tots els homes del món...»

Ambdós han perdut el cap i ara caminen de quatre grapes per damunt les catifes, inspeccionant per sota les cadires, com si l'haguessin perdut precisament allí sota. Amb penes i treballs s'abraquen per caure, més abraçats que mai, damunt un sofà, que els acull amb un gemec de molles. De sobte s'obre una porta i entra...

Un lector.—Que consti que jo no dic ni piu.

Nosaltres.—De sobte s'obre una porta i apareix el marit, James, que encara és a temps de presidir l'escena amb tot el que té d'atuidora, d'aclaparant, de cruament reveladora. L'amant, a través de les boires de l'alcohol, intueix la presència del marit i només té esma d'articular a l'orella de Claudette, que es manté impassiblement penjada al coll del fotogràfic usdefruitari:

—Què passarà ara?

I ella, que respon tot picant-li l'ullet amb la murrieta inconfusible del que coneix el panyo:

—Ara? Res, fill, res; no t'esveris. Que no veus que el meu marit havia format part del Comitè de No Intervenció?...

I s'hi giren d'esquena.

alhora

CAMP FACCIOS

—Aquí tenim avions desconeguts, voluntaris desconeguts...
—...i pares desconeguts.

INTERVIU

Kindelan.—En la primera setmana reduïrem a cendres Burdeus, Toulouse, Biarritz, Marsella...
El repòrter.—Escolti, general... I ara, parlant seriosament, quina és la seva flor predilecta?

E D I T O R I A L

Un altre "Ausente"

Ara potser vostès han pensat, en llegir el títol d'aquest editorial, que anem a parlar de Queipo, de qui ja havíem dit altres vegades que es mig «ausente», o sigui, que està en capella per a fer la fi que va fer Yagüe, convertit en «Ausente» segon per Martínez Anido.

Això determinarà a la llarga o a la curta que s'hagi de fer una revisió a fons del «Diccionario de la Lengua Española» de la Real Academia aquella que «fija y da esplendor», car la nova acceptió que d'una pila de vocables fan els facciosos per tal de no perdre les poques simpaties que els queden al món entre la gent que talla el cupó, crea un xivarri d'equívocs i malentesos com el que ara comentem.

Però mentre aquesta revisió no sigui un fet, volem aclarir que quan nosaltres fem les paraules «Ausente», «suicidio», «ley de fugas», «No Intervención» i d'altres per l'estil, ho fem de bona fe i donant-los, no el sentit que

suara prenen, sinó el que haurien de tenir.

Fets aquests aclariments, entrarem a fons en el tema de la setmana.

Vostès ja ho deuen saber.

Es tracta de què el senyor Gil Robles ha estat absentat, si us plau per força, de l'Espanya rebel, on, pel que es dedueix, ja estava prou eixamplada la base de la República, tasca a la qual, com vostès també saben, es lliurava de fa anys el benemèrit patri.

Com que de tan eixamplada que havia deixat Gil Robles la base de la República, a l'altra banda l'han haguda d'omplir de moros, italians, alemanys, portuguesos y altra gent de mal viure més coneguts per «tècnics» o «voluntaris», resulta que hi ha cabut tothom menys l'eixamplador, i l'Anido ha determinat que aquest eixamplador se'n vagi a eixamplar altres bases d'altres repúbliques, i si les aixampla bon eixamplador serà.

Es la continuació

d'aquella frase calderoniana que ara no recordem si era de Calderon, i que deia:

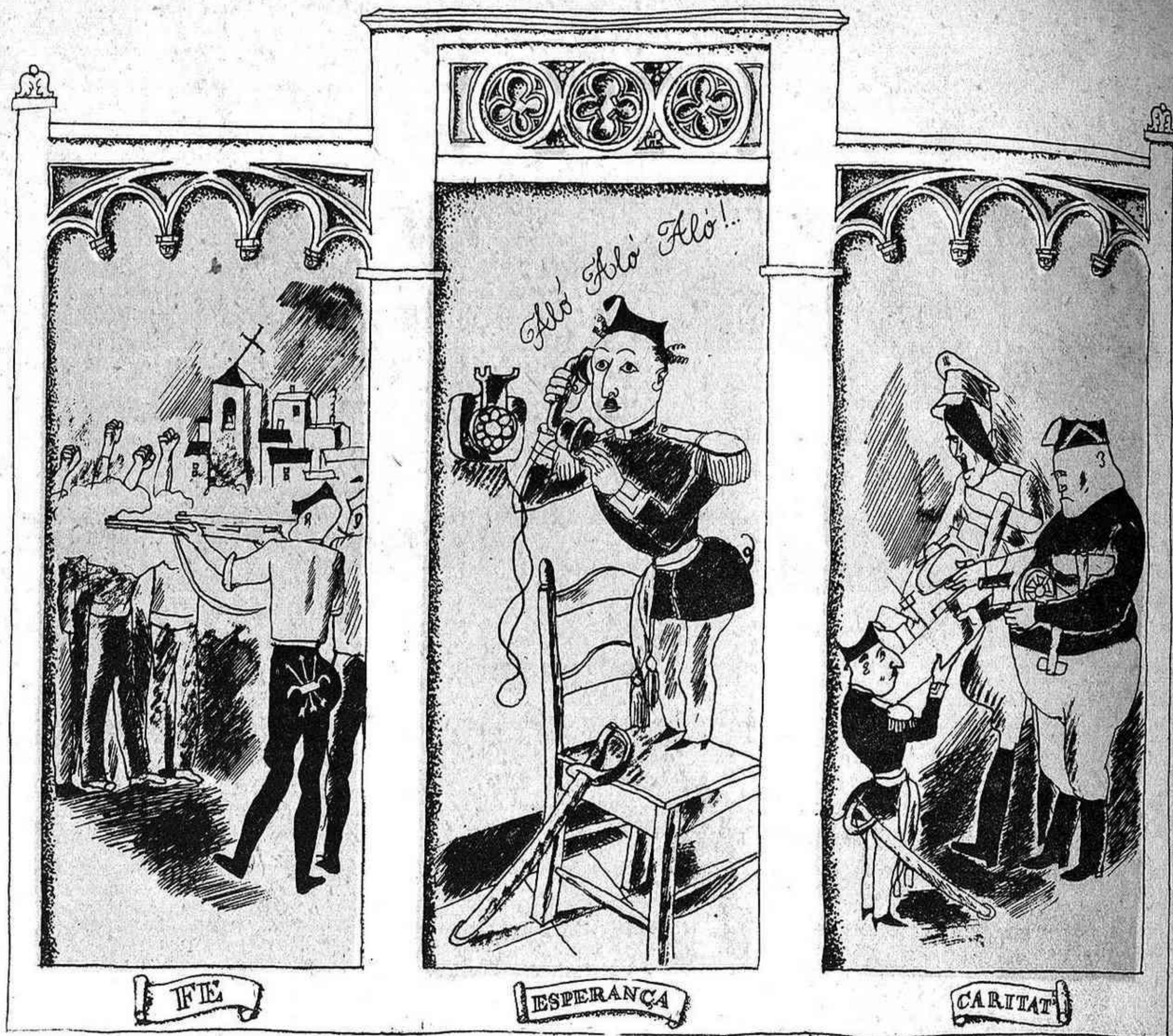
«El traïdor no es menester cuando es la traición pasada.»

El soci industrial de la Companyia de Jesús (S. A.) ha fet la mateixa sort que la Companyia i li està ben emprat per anar amb males companyies.

Tot plegat, però, no tindria cap importància si no fos que el fet determina nous perills que cal denunciar per tal que la Història no es torni a repetir, que és allò que la Història s'entesta a fer sempre per no deixar en mal lloc els que creiem de bona fe que la Història es repeteix.

I nosaltres denunciem amb coratge i clara visió de les perspectives polítiques del món que Gil Robles ha anat a parar a França, i com que França és també una República i també té base, vet aquí!

Ull viu, doncs! que aquest Gil Robles pot fer més mal als francesos que el propi Kindelan!

LES VIRTUTS TEOLOGALS

CAMPANADES HORARIES

Tots els rellotges de l'Estació dels Ferrocarrils Catalans de la plaça de Catalunya estan parats.

Nosaltres ignorem si es tracta d'un cas de força major, però dubtem que sigui aquesta la causa, puix que major força que empen els trens de l'esmentada companyia (i marxen), no creiem que necessitin els rellotges (i no marxen).

Pero el cas té més de pintoresc que d'irregular, puix degut a aquesta anomalia del remei, és molt freqüent trobar ara passatgers que van de bòlit i que demanen amb aquella senzilla simplicitat dels que pregunten perquè no saben:

—Escolti, faria el favor de dir-me, si li plau, a quina hora arriba el tren de les cinc?

«LOCURAS DE JUVENTUD»

Un amable lector, tan amable com trasnuitat, ens comunica en atenta lletra que al Jutjat d'Hospitalet ha contret matrimoni civil el que fou líder del moviment juvenivol suara massa oblidat de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

No el recordes, lector?

El nou desposat és el doctor Capó, aquell de «Mis observaciones sobre el limón, el ajo y la cebolla».

El nostre comunicant va endarrerit d'orientacions i de consignes. Nosaltres ara estem per la unitat.

Entesos?

Per altra banda allò del «limón, el ajo y la cebolla» ho tenim resolt de fa temps i no precisament d'acord amb les observacions del gran naturalista que fou un dia líder de les nostres il·lusions vegetarianes, no.

Es que ens hem fet d'una cooperativa!

EL MISTERI DEL RAID HUGHES-FABRA

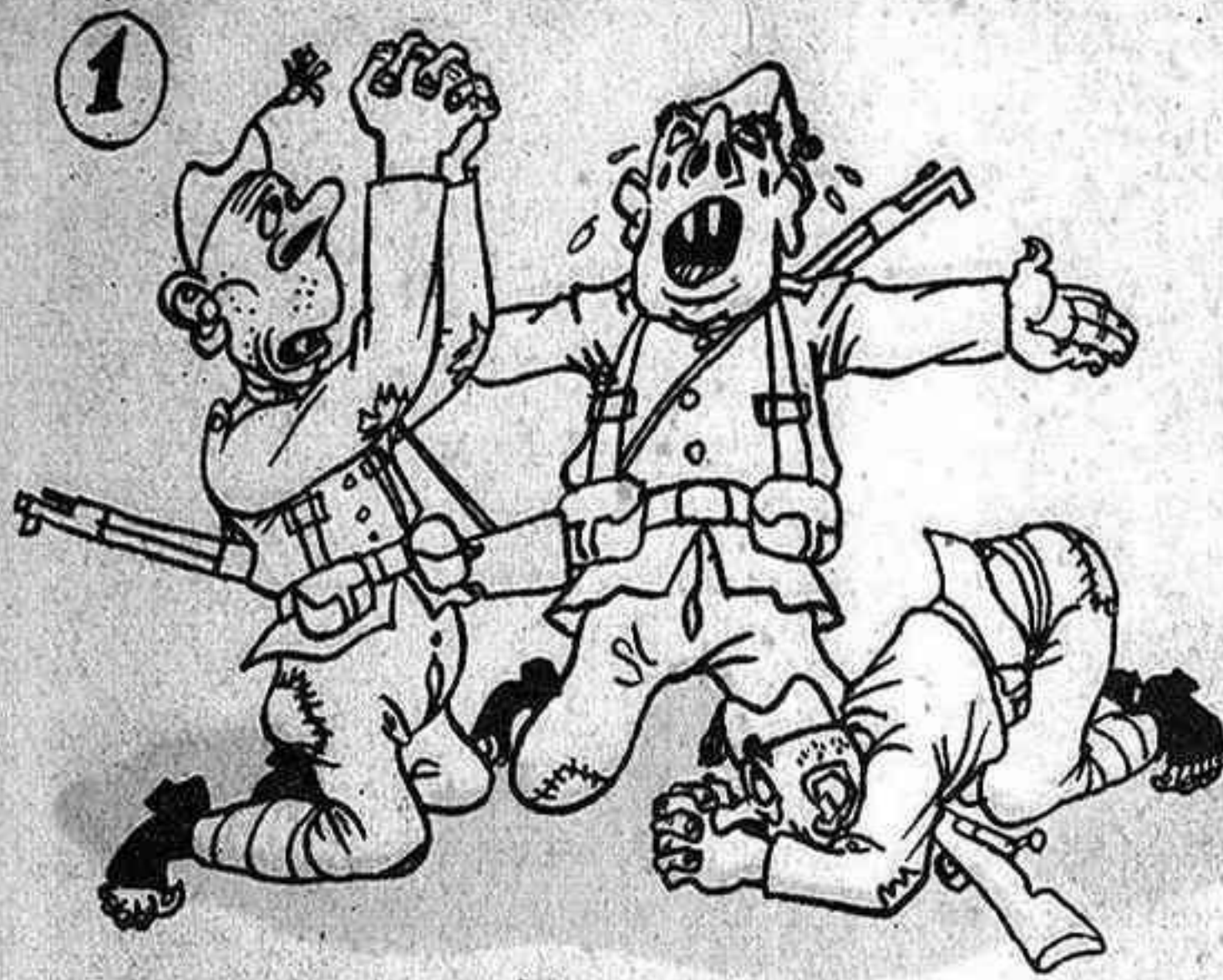
Una de les coses més extraordinàries del raid de Hughes és que ha estat al voltant del món. Però una de més extraordinària encara és el misteri que segurament no es deixarà mai sobre el seu vol al través del Canadà. Els viatges al voltant del món tenen coses curioses. Tothom sap, des que hom ho ha llegit en «La vuelta al mundo en ochenta días», de Julio Verne, que si es fa

cap a Llevant es guanya un dia, com li passà a Phileas Fogg. Però això són curiositats; ara, de misteris com el de Howard Hughes, n'hi ha pocs. O si no, llegiu el següent telegrama de l'Agència Fabra, publicat a «La Rambla» i altres diaris:

«Nova York, 14 (urgent).—Un radiograma de Hughes anuncia que ha aterrat a Winnipeg cap al migdia, per a fer provisió de gasolina.

Quan ha estat emès aquest missatge, el «New York-World Fair» volava sobre la part més alta i perillosa de les muntanyes Rocoses canadenques. Eren les set del matí.—Fabra.»

El lector pot veure clarament el que diem: A les set del matí Hughes posava, tot volant, damunt les Muntanyes Rocoses canadenques (Yukon, Colòmbia Britànica, Canadà occidental), un radiograma anunciant que a migdia havia aterrat a Winnipeg (Manitoba), a la part central del Canadà i a milers de quilòmetres de les Rocoses. Si se n'arriba a aprofitar i fa gasolina a les set en comptes de les dotze, guanya cinc hores i tot el camí recorregut pel redactor de Fabra.

— Senyor, feu un miracle!

— Senyor, feu un miracle!

— Senyor, feu un miracle!

— Senyor, feu un miracle!

— Senyor, feu un miracle!

EL MIRACLE

El general Von Reichenau

aclareix alguns punts sobre la conquesta de Portugal

Berlin, 13.—Després de la conferència del general Von Reichenau i dels desmentiments oficials sobre les seves intencions, hem anat a veure'l per tal que, si era possible, ens tranquil·litzés.

—No; de cap de les maneres: si li diguéssim que sí, l'enganyaria —ha començat—. Però si no puc dir-li que es posi tranquil, puc aconsellar-li que es faci retratar per a la fitxa antropomètrica.

—Però, ni una mica, mica, no em pot tranquil·litzar?

—Ni una mica mica.

—Ni una mica mica mica?

—Ni una mica ni gens. No ho faci córrer; perquè oficialment encara no es pot dir, però ha arribat d'hora l'acabar amb Anglaterra i França. No es recorda que també va arribar l'hora d'acabar amb Babilònia?

—Es veritat; allò de «Ay Babilònia qué mareo».

—«Babilònia», jove, «babilònia»; vostè no sap els clàssics. I després li va arribar l'hora a Pèrsia i a Egipte, i etc., etc.?

—Però això és «Història Universal».

—Doncs ara en fem, i per tant, ha arribat l'hora i necessitem Portugal.

—No en tenen prou ja amb Espanya?

—Encara no la tenim, i només era per començar. Portugal és amic d'Anglaterra i els farem renyir. I té colònies!

—Sí, però Anglaterra el paga molt bé a aquest amic.

—Bé; però nosaltres cobrarem; vostè no hi entén en això de la tracta de blancs. Portugal, ja ho veu, està al costat de Franco; no li costarà res, doncs, de girar-se en contra de la seva protectora. A més, ja sap que la reina Mary d'Anglaterra ja no és més que reina mare i ja no fa al cas allò de la Marxa reial franquista:

«La reina María

es nuestra protectora,

y con tal defensora

no hay que temer.

Guerra al mundo,

etc., etc.»

Doncs ara la guerra al mundo la farem nosaltres. Ja l'hem registrat.

—Què és el que heu registrat?

—El mundo. I es ple de matèries primes.

—I Portugal, en té?

—Uii! Miri. Portugal té colònies, no li diré res més; i Portugal té la part de l'Atlàntic de la Península Ibèrica; no li haig de dir res més. I el port de Lisboa, què me'n diu? No me'n digui res, no me'n digui res. I del vi d'Oporto i del de Madeira? Vaja, home, vaja; què en té que dir?

—L'Oporto els agrada molt als anglesos!

—Tiri, home, tiri! Anglaterra ja no és ningú.

—Oh, és que Anglaterra va ajudar a la independència de Portugal.

—Res, home, res, vol callar? De Galícia va sortir l'Armada Invencible; ara sortirà de Portugal.

—Sí, és clar: era invencible... però...

—Es que era espanyola. Ara serà alemanya.

—I als portuguesos, ja els agrada d'ésser alemanys?

—Es que serà com si fossin espanyols.

—Ah, doncs, si és així, pensi en Aljubarrota.

—Què és això?

—La batalla que determinà la victòria dels portuguesos sobre Felip IV i els féu independents.

—Bé, miri, tot això són orgues; en aquells temps la gent no anava a estudi com ara. Ja ho veu; nosaltres, tan grans, encara anem a l'Escola de Guerra de la guerra d'Espanya.

—No no tenen por que els la bombardegin els facciosos?

—No, perquè qui ho fa, som nosaltres.

— Un "Llibre blanc"...? Tu me'n faràs un de negre. Per això et pago.

Per què Hitler ha comprat el Discòbol

“Un bon objecte d'art sempre és diner” declara el Führer, i ho demostra

L'adquisició del famós Discòbol pel Govern alemany ha produït a Berlín una gran satisfacció. El públic que fa cues als establiments que un cop a la setmana distribueixen mantega de canó —ens escriu un corresponent— ha rebut la notícia amb un sospir d'alleujament. No tot han d'ésser armes mortíferes, diu la gent, i l'adquisició d'una obra d'art famosa ha estat considerada com un pas cap a la normalitat. «No menjarem encara, ens deia una cuista— escriu el corresponent—, però tindrem alguna cosa més per a admirar, a més a més del bell Adolf».

I continua el corresponent: Posat a fer, vaig pensar que potser una visita al Cancellier no estaria pas malament. I així va ésser. Ahir, doncs, vestit de faccions espanyol, vaig trucar a la residència del Führer.

—Passi, passi—em va dir en ari pur una cambrereta jueva. El senyoret el rebrà tot seguit.

En entrar el Führer vàrem canviar els «Visca Franco», «Heil Hitler» i «Arriba Espanya» de rigor, i per acabar vàrem cantar a dues veus el «Deutschland über alles», que vol dir Alemanya per damunt de tot, o sigui, que encara està més arriba que Espanya.

—Vostè dirà—ens digué Hitler un cop ens haguérem calmat.

I li exposàrem el motiu de la visita.

—En efecte —va contestar—. He comprat el famós Discòbol i crec que he fet un bon negoci per al meu país i he contribuït a

salvar el tresor artístic de la humanitat.

—Però us deu haver costat molt car.

—Efectivament; l'objecte és car, però s'ho val; cal tenir en compte que és un objecte d'art, i no pas d'art degenerat com el dels nostres artistes, sinó de bon art pagà, com nosaltres mateixos. A més a més, l'he pagat amb or.

—Amb or!

—Sí... amb or sintètic Bayer.

—I, només té aquesta utilitat artística l'adquisició?

—Oh, no! De cap de les maneres! Leni Riefenstahl, per exemple, és una gran artista; però, es pensa vostè que per a mi només té aquesta utilitat?

—Així, el Discòbol... bufat! Trobo que el marbre és molt fred.

—El que és un fresc és vostè, jove. La utilitat del discòbol és una altra; més ben dit, són altres. Primer, ens servirà per a una gran propaganda de recaptació d'impostos i suscripcions: qui es pot negar a donar el seu òbol davant del Discòbol, com el seu nom indica? A més, aquest objecte d'art esdevindrà un símbol i, per tant, una marca industrial per a una infinitat d'articles industrials que, naturalment, pagaran per a usar-lo. Després, si us fixeu en la posició de l'objecte d'art, només caldrà modificar-la lleugerament, i en això el poble no s'hi fixarà, perquè es vegi que el Discòbol i la creu gammada són una mateixa cosa. En unes d'a-

questes reproduccions, hi farem el braç articulat, de manera que servirà de pèndul d'un rellotge despertador que serà el cap. Això servirà molt per a l'exportació a la vostra Espanya.

—I de vostè.

—Ai, sí, perdoneu, a la nostra Espanya. Tindrà encara una altra utilitat aquest objecte d'art que hem adquirit, però caldrà per això que n'adquirim d'altres. Una utilitat netament militar.

—Ah, ja, li ensenyareu a llançar bombes, no?

—No és pas això. De mica en mica anirem adquirint altres objectes d'aquests i, en comptes de tancar-los en els museus, els disposarem a l'aire lliure, on semblarà que recobrin nova vida. El seu lloc no és, ja ho sabeu, un local resclosit, ple de pintura i escultura degenerada; és a les teulades de les fàbriques de material de guerra, als camps d'aviació, a les casernes. I a veure si els nostres enemics seran tan bàrbars que hi tirin bombes. Jo estic segur que no.

A més a més, tindrem ací tot l'art grec; el poble ho necessita perquè no li manqui la Grèce, com diuen aquests porcs de francesos.

—I per què necessita la Grècia el poble?

—Es que no he dit la Grèce; he dit la *graisse*, que sona el mateix, però no és el mateix. A falta de mantega... Ja! ja! Quina gràcia!

—Però això us costarà un ull de la cara!

—No pas tant com sembla. Al Museu del Vaticà hi ha molta mandruga d'aquesta; i després anirem al Louvre...

—Sí, però abans n'haureu hagut d'adquirir d'altres de parallamps d'aquests, perquè sí no...

—No us hi amoïneu. Els nostres tècnics tenen un truc...

—Ah?

—Sí; quan examinen l'original per veure si és l'autèntic, amb guix el pinten i hi fan unes rebaves com si sortís del motlle. Després el compren com si fos una reproducció, com aquest Discòbol, per un òbol... Veureu...

Tocà un timbre i ordenà al criat que fes portar el Discòbol.

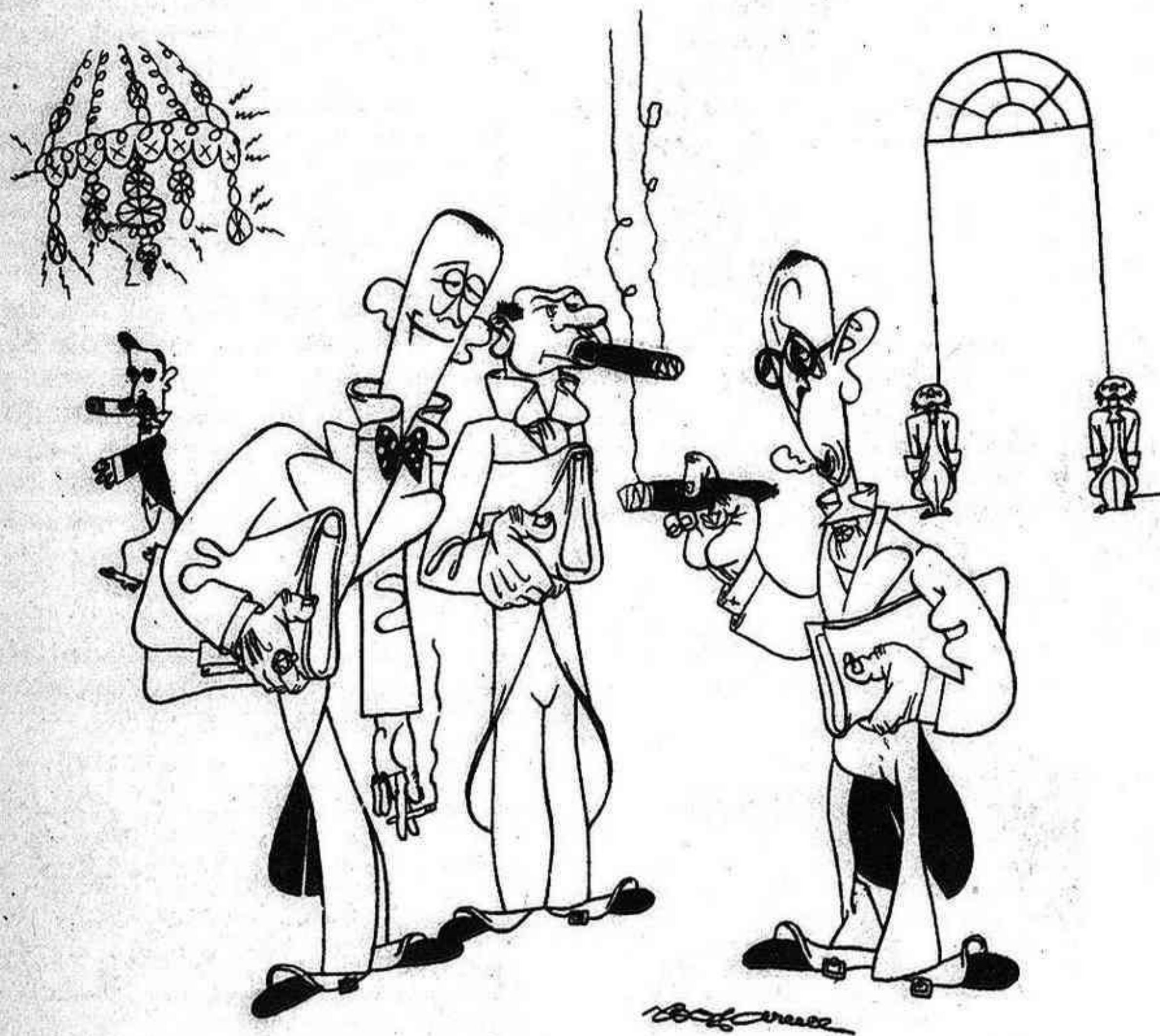
Al cap de poc tornava l'alt funcionari carregat ell mateix amb l'obra d'art, que diposità davant del Führer.

—Veieu?—digué aquest. I ensenyà les rebaves—. Talment semblen naturals. Però escolteu com és massís.

I amb el dit del mig li disparà un copet al nas grec i esfondrà tot d'una i deixà un forat negre, com de calavera. El Führer es quedà groc de fúrror.

—Aquest Mussolini! —férem nosaltres per fer alguna cosa—. Això deu ésser la venjança de l'Anschluss.

—No —contestà Hitler, calmant-se de sobte—. L'eix està més fort que mai; el que hi ha és que un ha de fer tantes coses, que jo no em recordava que l'original me l'havia polit a Nord-Amèrica.

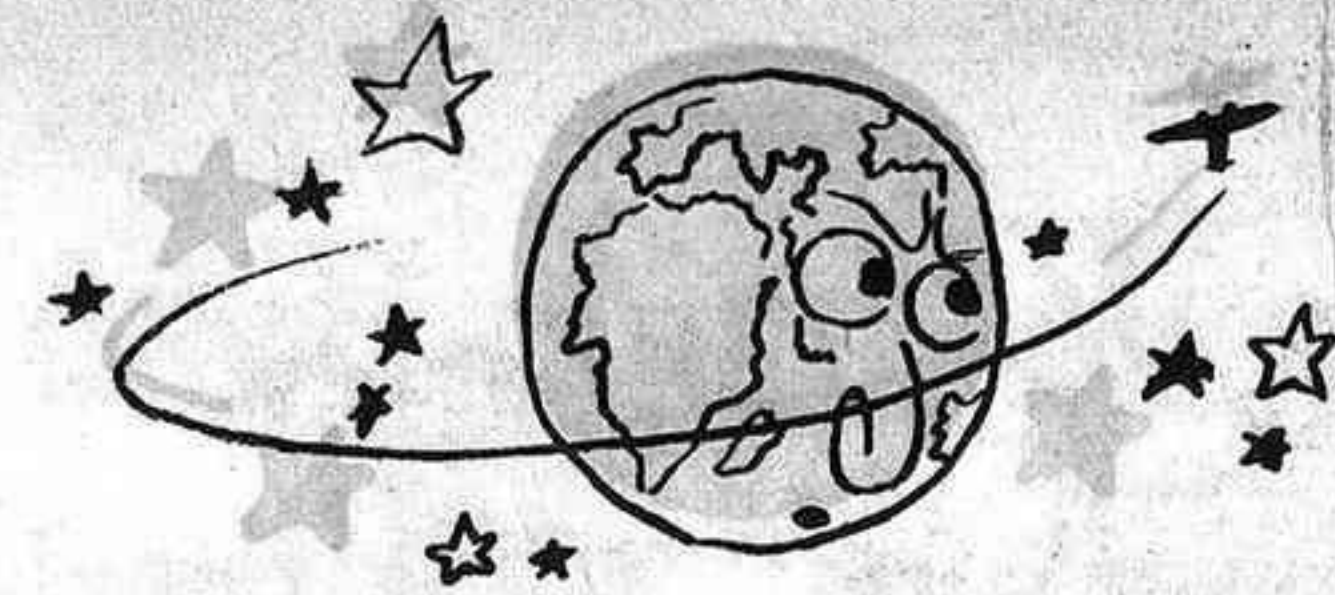
—Quan us retornareu a Burgos, mister Hodgson?

—Qui vulgui saber-ho, que vagi a Salamanca!

EL JULI VERNE DE LES DEMOCRACIES

Howard Hughes roda el món i torna al Born, o sigui a Floyd Bennet, en menys de quatre dies

ANTECEDENTS

Els organitzadors de la futura Exposició Universal de Nova York, desitjosos de portar a terme una campanya publicitària que resultés a l'altura de les circumstàncies, decidiren posarse en contacte amb l'aviador coronel Lindbergh per tal que efectués un vol-llampec al voltant del món. Si bé la idea resultava digna dels magnats de la publicitat moderna i res ni ningú més indicat que un aviador per a posar-se a l'altura de les susdites circumstàncies, els organitzadors aviat tingueren ocasió de reconèixer que s'havien equivocat de mig a mig, tota vegada que Lindbergh, enderiat amb els seus recents estudis mèdico-científics a propòsit del cor humà, els rebé amb una fredor glacial i aprofitant-se que els organitzadors del «raid» anaven amb el cor a la mà, els va prendre i de totes passades els volia fer un experiment demostratiu complicadíssim.

—Ara els tiraré una radiografia i...

—Però «mister» Lindbergh, vostè em confon —afegia amb apesarat esverament el senyor Albert Lodwick, ànima del sensacional vol-llampec al voltant del món.

—Permeti'm, mister Lodwick, vostè de jove no va sofrir palpitations? A veure, despulli's —ordenava Lindbergh, sentint-se revestit d'aquella autoritat per a fer despullar la gent que només ostenten els doctors i els contractistes de «girls» de revista.

El senyor Lodwick i els seus acompanyants fugiren esverats escales avall i ja no volgueren escoltar res més. I anaren a parlar amb l'aviador Howard Hughes:

—Veniem a demanar-li a veure si voldria sortir a donar una volteta.

—On s'ha d'anar?—demanà Hughes.

—A donar la volta al món. Només amb una ja en tenim prou. Accepta?

—Accepto, però pensin que no tinc temps per perdre. No els podré pas dedicar més de quatre dies. Divendres a la nit he d'anar al cinema amb la meua muller i em sabria greu de faltar a la paraula donada després d'haver passat quatre nits fora de casa.

—Completament d'acord. Per nosaltres encara que ho vulgui fer en tres dies. No faltaria més.

Encarixades de confirmació i segellament de mutu compromís; xampany i primeres fotografies. Hughes despenja el telèfon i parla amb el «Sindicat de Tripulants de Raids Transatlàntics»:

—Necessito dos navegants, un radiotele-

grafista i un mecànic. Post-me'ls a la factura, que ja ho trobarem tot plegat.

Aquella mateixa nit el senyor Lodwick, per evitar que els periodistes de Nova York el localitzessin i l'ametrallessin amb les seves preguntes, es va veure obligat a camuflar-se de periodista i anar a trucar a la porta de casa seva dient que volia interviuar l'amo de la casa.

—Oh, la tortura de la popularitat americana!...

NOVA YORK-PARIS

Som a Floyd Bennet. Damunt el camp, l'avió de Hughes, un «Lockheed 14», espera que el bategin. Compareixen els padrins i li posen «New York-World Fair», que vol dir «Exposició Universal de Nova York». Va proveit de dos motors de mil cent cavalls, segons sembla de curses, a fi que siguin cavalls més ràpids. Howard Hughes, ultra la carta de navegar, en porta moltes altres dirigides a tots els caps d'Estat dels països —demòcrates, afegim nosaltres— on l'avió farà escala. La volta al món, com ja saben els nostres lectors, obeeix a finalitats publicitàries en vista a la futura Exposició de Nova York.

Howard Hughes, junt amb els quatre tripulants del «Sindicat», s'enfila a l'avió. Els periodistes, els fotògrafs i els «cameramen» es disposen a procedir a llurs respectives informacions, quan heus ací que una remor forta i sobtada ni els dona temps a reaccionar estilogràfica i objectivament (ens referim, ben entès, als objectius fotogràfics, o sigui els de les màquines). Què ha succeït? Miren a dreta i esquerra i l'avió de Hughes no es veu per enlloc; ha desaparegut sense deixar ni rastre, allunyant-se com un coet, a una velocitat astronòmica, capaç de superar la fantasia d'un Wells. Quan reacciona el primer repòrter gràfic i dispara el primer llampec de magnest, les ràdios franceses ja anuncien la pròxima arribada de l'aviador americà a l'aeròdrom de Le Bourget.

En el moment d'aterrar a l'aeròdrom francès les autoritats i els curiosos encara no han arribat. Ho fan al cap d'unes dues hores, esbufegant, corrent tot perdent els caplites sis reflexos, que rodolen per damunt l'herba gemada de l'aeròdrom, amb una irreverència de film de René Clair. Els periodistes, fotògrafs i cineistes francesos fracassen no menys estrepitosament que llurs companys de l'altra banda de l'Atlàntic, car, quan arriben al camp tot ja està donat i

beneït. L'únic que ha presenciat l'arribada és el corresponçal de l'Agència Fabra, que ja feia quinze dies que feia «camping» vara els «hangars» de Le Bourget, per si les mocosa.

Mentre els cavalls del «New York-World Fair» s'atpen de gasolina i els mecànics de la «Air France» els arreglen la cua, Hughes, per tal que els cineistes es puguin recabalar, els demana el micròfon i per mitjà d'aquest diu allò dels llaços de confraternitat entre els Estats Units i França. Parla un francès molt difícil de comprendre, no pas perquè no conegui perfectament aquest idioma, sinó degut a què mentre parla i, per tal de no perdre temps, va menjant una sabonosa truiteta, naturalment, a la francesa. A la una i vint-i-quatre minuts l'avió ha perdut el contacte amb terra en direcció a Moscou. Abans de tancar-se a la cabina de comandament algú ha cridat a Hughes, veient que anava a partir:

—Records!

I l'aviador ha respost somrient:

—«Records» Encara més? Potser en fem un gra de massa...

PARIS-MOSCOU

A Nova York s'ha rebut un radiograma de l'aviador Hughes que diu així: «Fins hora present tot rutlla com una seda. Viatge feliç. Stop. Paris rebuda triomfal. Stop. Mercaderies parisenques agoten vint-i-cinc minuts stock banderes americanes. Stop. Seguint itinerari Reich pèrdua considerable temps. Stop. Si és un itinerari Reich... etc., etc. Stop. Tenim Alemanya sota els nostres peus. Stop. Però no ho féu córrer. Stop. Nosaltres neutrals. Stop. Aviat volarem a través celatge soviètic. Stop. Fins a dijous.—Howard Hughes.»

A les onze i cinc minuts del dia 12 les personalitats de la U. R. S. S. abraçaven els cada vegada més heroics tripulants del «New York... etc., etc.». A l'hora de les presentacions (Troianovski, Leguinov, Gromov, Yumachev, Rossinski...) Hughes tingué ocasió d'adonar-se que, realment, no havia passat de llarg i que trepitjava un camp d'aviació de les Repúbliques Soviètiques.

Els mecànics agafaren els cavalls de l'avió i tot xiulant els portaren a abeurar-se als gegantins dipòsits de gasolina instal·lats «ad hoc». Hughes, mentre s'afaitava, rebia felicitacions, menjava, rebia les autcritats, llaurava la carta de salutació i parlava amb els periodistes, va fer una exclamació de sor-

presa mentre amb una mà es fregava el cutis suau, fi, com rasurat de poc.

—Què us passa, «mister» Hughes?—li demanà l'ambaixador de la U. R. S. S. a Washington, senyor Troianovski.

I Howard Hughes, avui el més famós aviador del món, respongué:

—Un fenomen raríssim, una constatació sorprenent. Hem anat tan de pressa que el pel de la barba ni tan sols m'ha tingut temps de créixer.

I cuità a anotar-s'ho al carnet de «records» amb un entusiasme d'aficionat que viu en trànsit de col·leccionista.

MOSCOU-OMSK

En arribar a Omsk, Hughes, que té el bon costum de no malparlar de ningú, ha dit quatre fàstics a propòsit dels vents que s'ha trobat pel camí. Entre Kurgan i Omsk s'ha desencadenat un temporal de pluja que el radiotelegrafista de l'aparell, anomenat Shoddort, ha assenyalat vint-i-cinc minuts abans de produir-se, amb aquestes lacòniques precisions de reumàtic:

—«Mister» Hughes, eleveu-vos a tres mil metres.

—Heu captat algun radiograma dels serveis meteorològics?—ha demanat Howard Hughes des del seu seient de conducció.

—No, però el dit gros del meu peu esquerre no falla mai, «mister».

Davant d'aquests irrefutables arguments, el «New York-World Fair» ha ascendit previòrament fins als tres mil metres assenyalats per l'expert radiotelegrafista.

OMSK-IAKUTSK

L'aterratge a Iakutsk s'ha efectuat amb tota felicitat. En aquest moment Hughes porta recorreguts 14.320 quilòmetres, els quals han estat coberts en 57 hores 45 minuts. Tots els cinc tripulants de l'avió estan bé de salut i no parlen de marejar-se. La moral és excel·lent i tots opinen que el món aviat esdevindrà insuficient per a satisfer la creixent voracitat en pro dels «raids» aeris. Només tremolen de l'arribada a Nova York pensant en l'ofensiva de trempa-plomes que desencadenaran a l'aeròdrom els col·leccionistes de records. El mecànic Lund parla de llançar-se amb paracaigudes en passar pel barri de casa seva, però defuig de semblant projecte en comunicar-li el radiotelegrafista que els hotels d'aquest barri han estat assaltats per la multitud, la qual li prepara un homenatge. La policia dels Estats Units, de to-

tes maneres, transmet a Hughes constants auguris de seguretat. Quant als «gangsters», no tractant-se de familiars de Lindbergh, han promès no segrestar ningú.

IAKUTSK-FAIRBANKS

Aquesta etapa, feliçment coberta, ha estat una de les més perilloses. En volar damunt les estepes desertes de Sibèria, el fred ha estat tan extraordinari, que els cavalls dels motors s'han vist obligats a carburar a base de graniscats de gasolina. Aquest fet ha fet sensació entre els tècnics de combustibles. No n'hi ha per menys.

FAIRBANKS-WINNIPEG

Hughes ha aterrat al migdia del dia 14, declarant que li calia fer gasolina. Els mal pensats han assegurat que es tractava d'un truc, car tots els tripulants del «New York-World Fair» han corregut a amagar-se darrera una tàpia mentre es descordaven precipitadament determinats botons de llurs granes notes.

WINNIPEG-MINNEAPOLIS

A Minneapolis, en aterrar l'avió de Hughes, no hi havia ni una rata en tot l'aeròdrom.

—Vaja, no dieu que no faci indignar. T'esforcen a batre un «record» i quan arribes ni l'estímul de quatre aplaudiments. Humanitat, humanitat...

Però mentre Hughes proferia semblant exclamació, una riuada humana ha començat a envair el camp, i a cridar visques i a obrir-se pas —pistola en mà—, els col·leccionistes d'autògrafs.

Hughes ha cuitat a amagar-se a la cabina i ha engegat l'avió a tot gas en direcció a Nova York, mentre rectificava:

—Buaf! Si em descuido una mica...

L'APOTEOSICA ARRIBADA

Som a Floyd Bennet novament. L'avió ha aterrat enmig d'una ovació, d'uns crits, d'un deliri, d'una apoteosi de desbordament d'entusiasme indescriptible. La policia i les forces d'Assalt lluiten aferrissadament contra el públic, disputant-se el terreny pam a pam. Les dones llancen rams de flors al lloc on ha aterrat l'aparell que ha donat triomfalment la volta al món i els autògrafs es cotitzen a tres mil dòlars. L'alcalde de Nova York, senyor La Guàrdia, plora d'emoció i de nom-

brotes trepitjades. El públic cedex terreny i comença a fer voleiar bandera blanca. Breu: els efectes de l'ataconament comencen a manifestar-se. El president de l'Exposició Universal, senyor Grover Whalen, abraça a Hughes i ja parla de posar l'entrada general a setanta-cinc dòlars. Les klàxons no paren, les botzines gemeuen enardides, els altaveus eixorden, les màquines desapareixen sense parar, els micròfons engoleixen informacions emocionants. Finalment Hughes «posa» per a fotògrafs i cineistes, i parla davant de diverses dotzenes de micròfons de totes menes, estils i mides, per als radiotelefonistes de tot el món:

—Hem donat la volta al món en un vol-llampec i estic satisfet del resultat i de les atencions amb què arreu hem estat rebuts. El roda el món i torna al Born s'ha confirmat una vegada més i ací ens teniu més trempats que unes Pasqües. Tractant-se d'un viatge de propaganda de la nostra futura Exposició, em penso que el menys que ens tocava fer era exposar-nos una mica. Visca Wiley Post! Visca el meu país!

Aquest visca final ha justificat la presència de nombrosos cotxes-ambulància, que s'han vist obligats a assistir 39.275 senyores víctimes de desmai fulminant.

En arribar a casa, Hughes ha estat acollit per la seva muller amb una abraçada literalment indiferent.

—D'on vénis?

—De donar la volta al món.

—Vols dir que no m'enganyes?

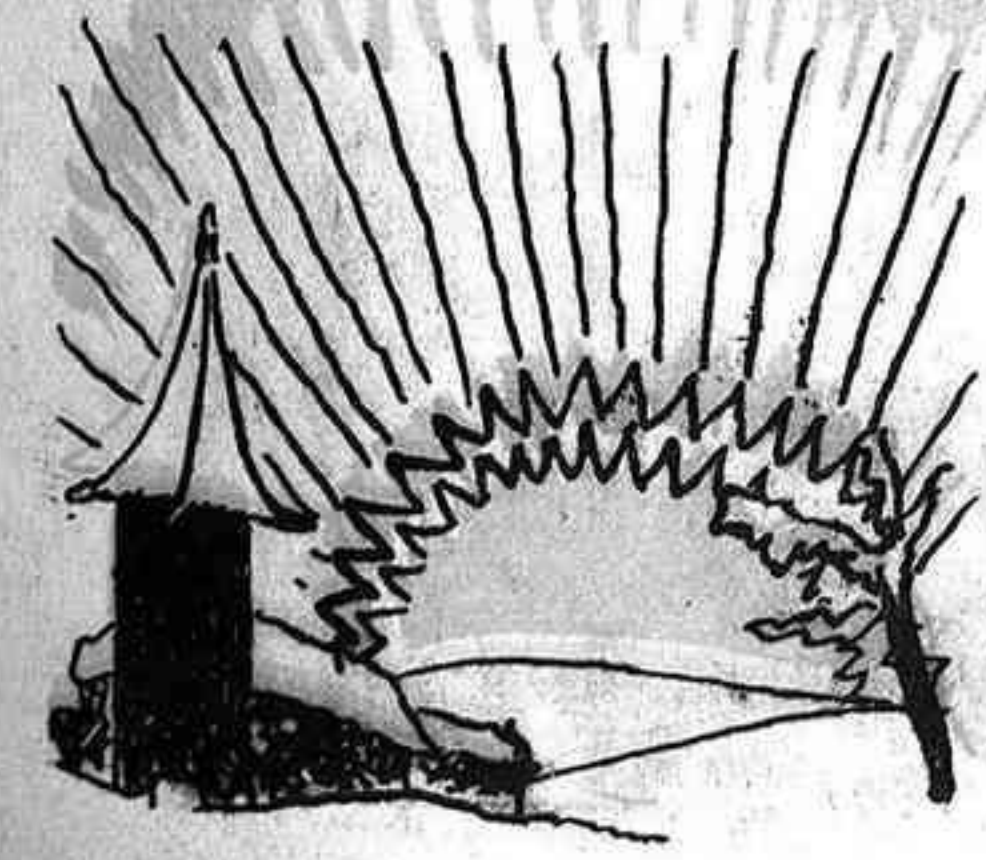
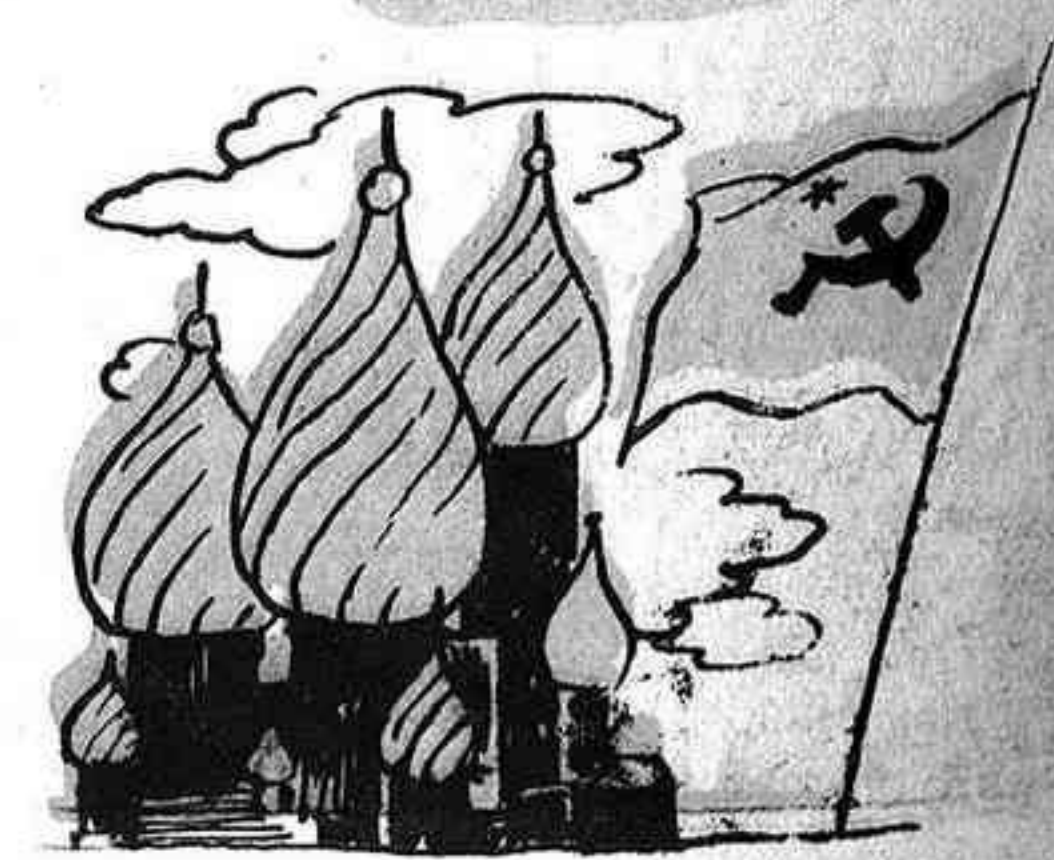
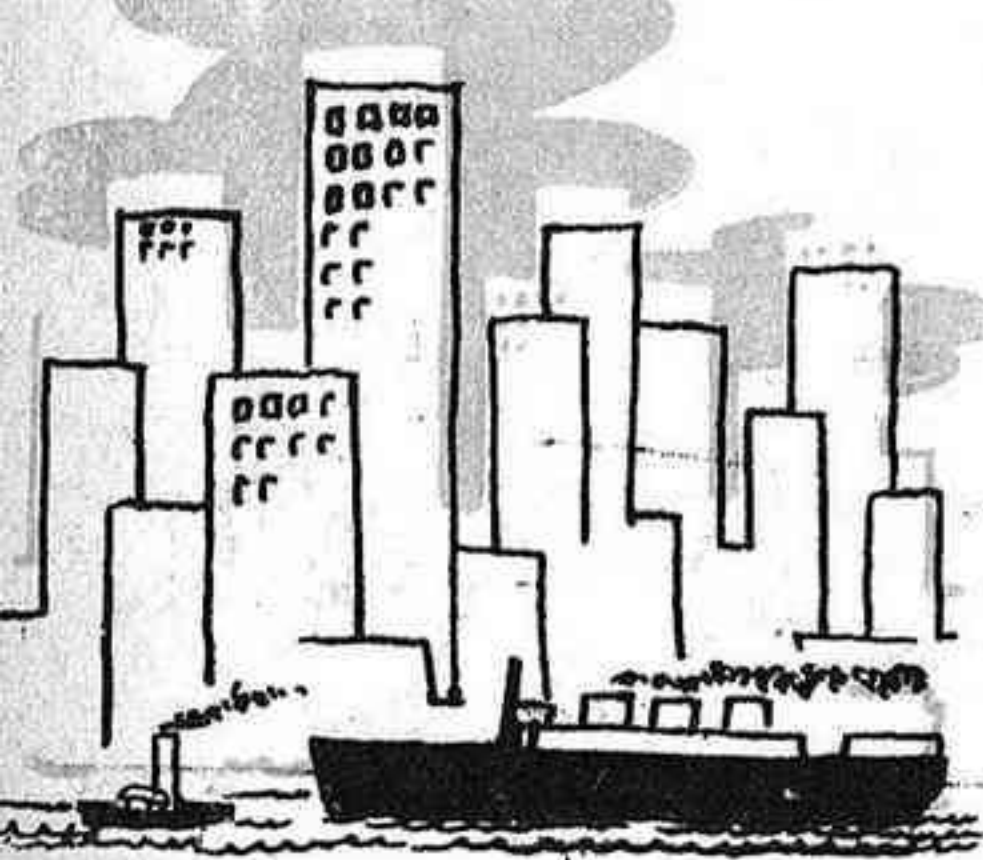
Hughes, en sentir això, ha perdut el món de vista, s'ha esgrogueït i ha rodolat a terra, víctima d'un atac.

En arribar aquí ens expliquem la sorpresa dels nostres lectors davant d'aquesta immerescuda rebuda de la muller de Howard Hughes. Aclarim-ho: l'escena, degudament filmada, havia estat sollicitada a canvi d'un xec de 100.000 dòlars per una de les més fortes empreses publicitàries dels Estats Units, i per tant, Howard i la seva muller es limitaren a protagonitzar l'anunci; de pinyols de prèssac en conserva, si la memòria no ens falla. Simplement.

Un lector.—I aquella nit va anar al cinema el matrimoni Hughes?

Nosaltres.—Naturalment, naturalment. I en sortir del cinema encara van anar a menjar-se, a peu dret, un gelat de maduixa. Però vostès què es creien?

MADAME VELOCETTE

Un cop de teatre

El pacte anglo-italià ha canviat de mans

El "generalísimo" retira clandestinament els voluntaris espanyols i se'l guanya a pols en vista que Hitler i Mussolini no retiren els estrangers

La retirada de Sir Robert Hodgson, delegat comercial britànic a Burgos i les darreres paraules que dirigí en marxar quan el «generalísimo» li digué imprudentment:

—Ja ens escriurà, eh?

I l'altre li contestà:

—Sí, li enviaré algunes lletres, ha produït un gran enrenou a la cort franquista, ja que se sospita que es tracta de lletres de canvi que, naturalment, seran protestades.

Els consellers italo-alemanys intentaren tranquil·litzar-lo: No vindrà d'una protesta, li deien, i els anglesos hi són tan aficionats!

El general Franco, però, no es convencé gens ni mica i a la nit ho consultà amb el coixí i amb el seu favorit. I de les dues consultes en vingué la idea.

El cas és el següent:

Mussolini, per tal que Anglaterra li deixi diners, va estar a punt de fer un gest que consistia en una retirada espectacular d'una partida de voluntaris avariats. ¿Per què no prendre'l per mà i oferir a Anglaterra gènere millor, en més bon estat i en millors condicions?

I tal dit, tal fet. L'endemà, després del cafè amb llet, el general Franco hagué de despatxar amb el cap de l'Estat Major italo-alemany que, per cert, el castigà fent-li escriure «*io non sono puntuale*» tres-centes vegades i traduir la frase després a l'alemany sense diccionari. Però quan hagué acabat, sortí al pati del Palau i allí, a l'ombra d'un pollancre artificial, es pogué reunir amb el seu propi Estat Major per tal de conspirar una mica.

La idea agradà i l'opinió general, coronel i tinent coronel fou que encara agradaria més a l'estranger, cosa que permetria guanyar fàcilment la guerra als exèrcits «nacionalistes» gràcies a la simpatia mundial que això produïria.

—I, a más, ¡nos ahorraremos tantas bajas!—digué algú.

—¡Ja, ja, ja! Eso es lo de menos. Cuantos menos quedemos, más tendremos para nosotros—li contestà severament el generalísimo.

I es convingué i planejà l'operació.

Tothom sap la sorpresa que hi hagué l'endemà passat quan, en passar llista a les unitats cap del soldats espanyols no respongué. De moment, els caps no s'inquietaren massa.

—Qu'esto spagnuoli, semper gli mesmi.

Però quan ni a l'hora del ranxo ni el general Franco no es presentà, el desori fou gran. Italians i alemanys donaren en silenci als gossos el que tocava als espanyols i després es quedaren preocupadíssims escurant-se les dents.

—Buena l'havemo fattal—exclamà el general Barba Elétrica, estirant-se-la i tratent-

li xispes—. Io haveva visto scapatti di gas povero, ma una scapata da truppe! Quello scandalo!

—Osté astà olvidando al Kaporetti e Guadalakara, mi kaneral.—observà el tècnic alemany de torn.

—Quello erano retiratte, che é diferente.

Però en això es presentà un ordenança i lliurà una carta al general. Aquest l'obrí impacient i llegí:

«Muy señor mío y de mi mayor consideración: Esperando que su salud y la de su señora y niños sea buena como es la mía, a Dios gracias, paso a comunicarle que en vista de la situación y de que ustedes están en esta bella tierra de España como en casa del suegro, como dice Vidal y Guardiola, sin consideración para las personas del país que les han ofrecido su más abierta hospitalidad, no dejándonos mandar en nuestra propia casa como era lo convenido, cosa que nos molesta sobremanera porque nosotros estábamos acostumbrados a mandar en la casa de los demás, y viendo que las promesas hechas de retirarse para dejarnos el campo libre y nuestro se han vuelto aire y de que a mí personalmente no me han pagado lo convenido por la venta, he decidido aprovechar

la oportunidad que se me ofrece de poner en vigor a mi favor el acuerdo anglo-italiano con todas las ventajas que de él se derivan, retirando yo los voluntarios forzosos españoles, ya que usted no quiere retirar los suyos.

Lo que le participo desde esta bella playa veraniega de El Estoril, donde, con mis tropas me he retirado hasta que el triunfo de las armas nacionalistas nos permita volver a entrar y mandar en nuestra muy amada patria. Suyo y del Ausente, para lo que quiera mandar,

FRANCISCO FRANCO.

P. D. Eso de para lo que quiera mandar es pura fórmula, porque ahora ya no quiero obedecer. No, no y no.

Vale.

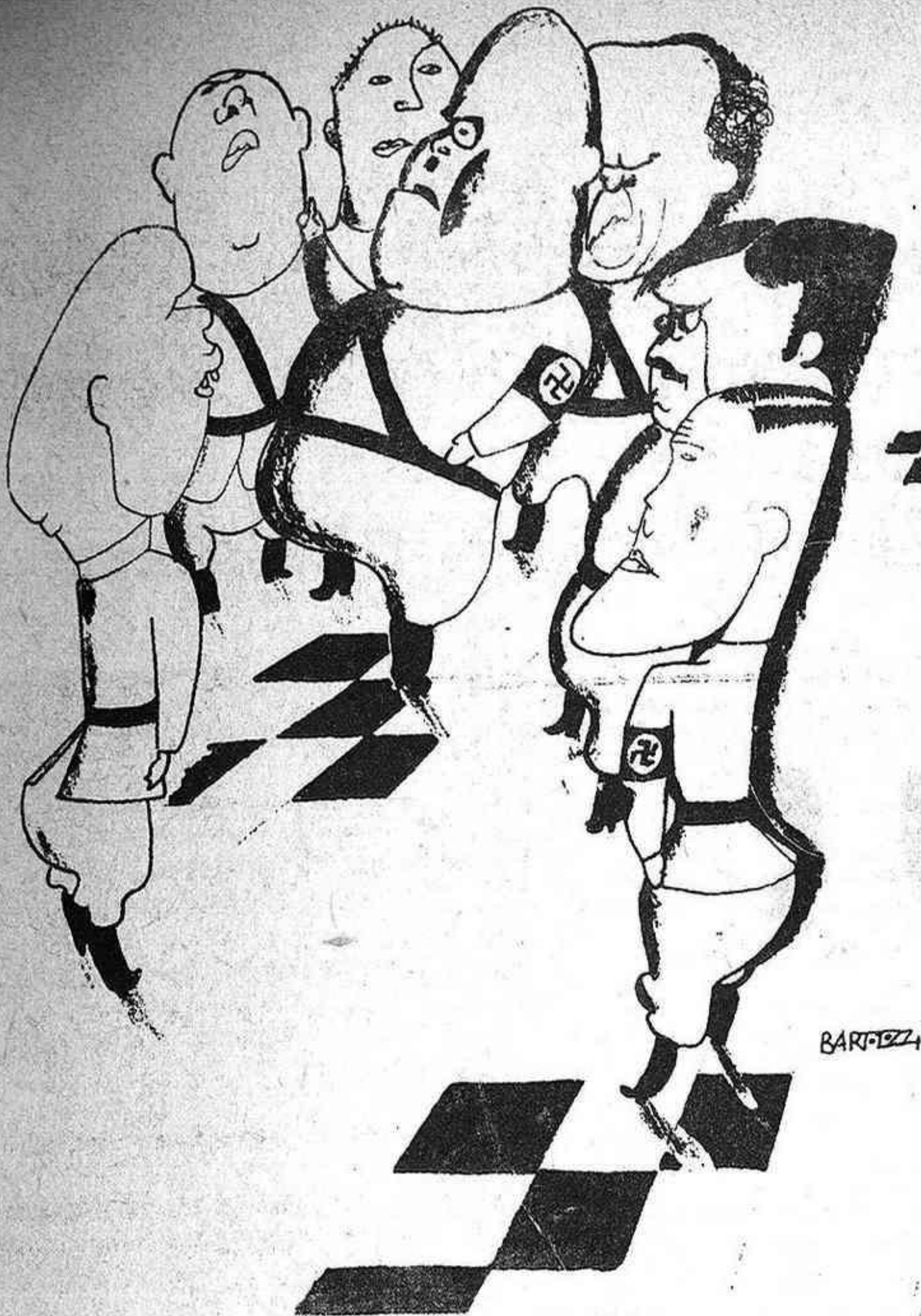
P. P. D.—Digo, no vale.

En arribar la notícia d'aquesta retirada a Londres, el Govern s'ha reunit per discutir la possibilitat de la proposició del general Franco, de posar en vigor amb ell el pacte anglo-italià en comptes de fer-ho amb Mussolini. Sembla que hi ha bones impressions.

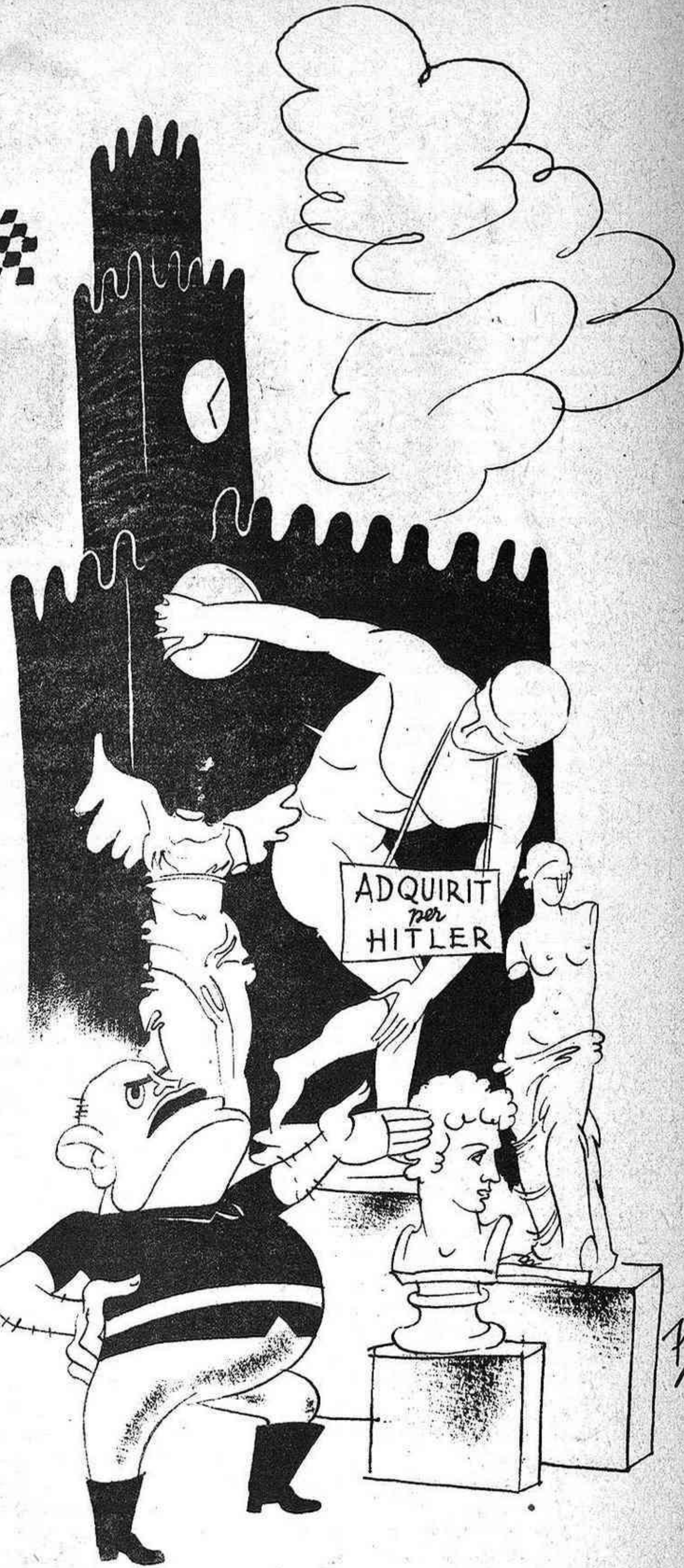
—"França i Anglaterra han perdut la Mediterrània."

—No en facis cas. Això només és el "gentlemen's agreement".

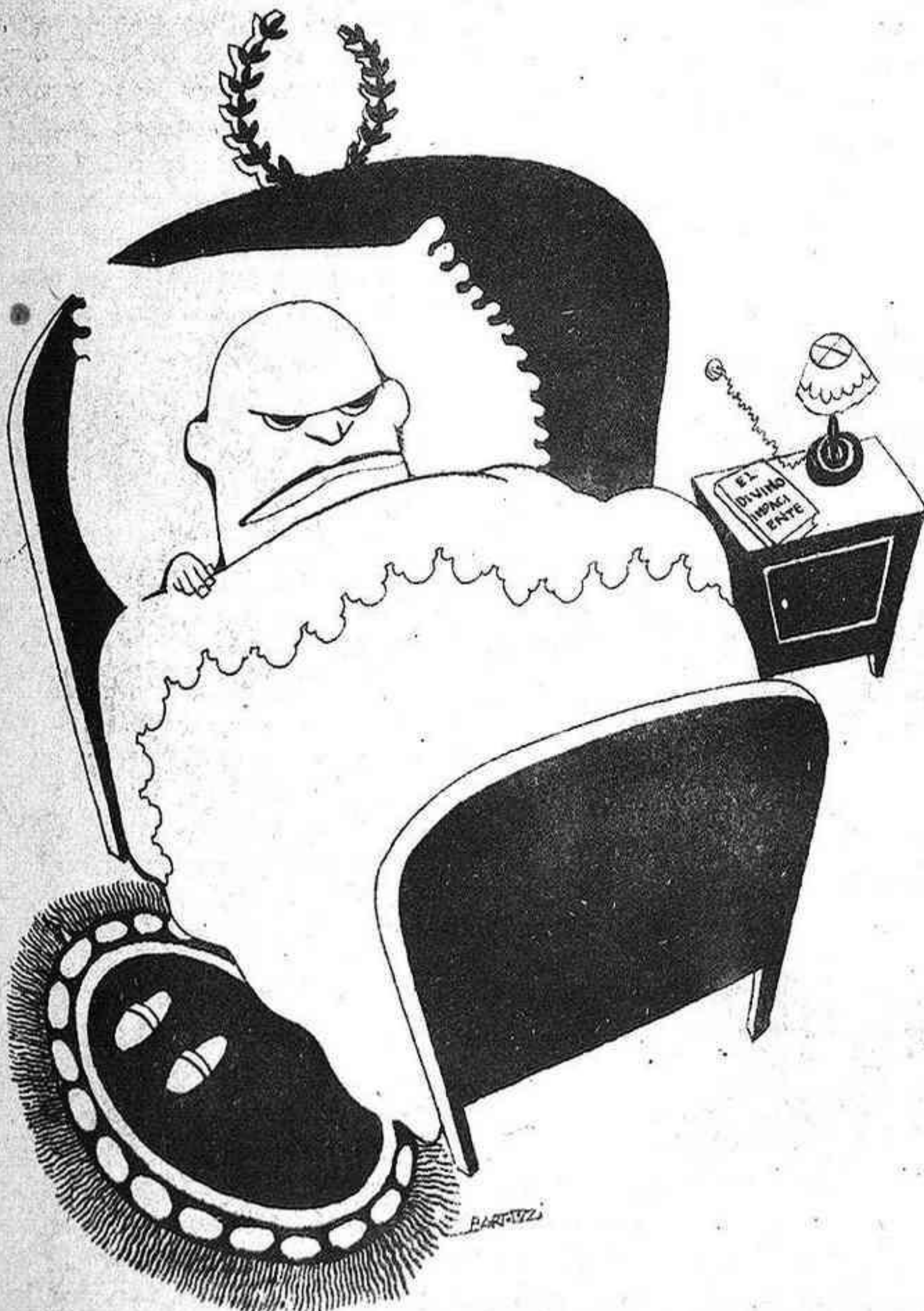

REICHENAU O LA NO INTERVENCIO

—Espanya és actualment la nostra escola...
—Té, ara l'haurem de bombardejar.

—Comprati le Santi-Barati!

EL MON.—Amb permís de S. E. Puc seguir donant voltes?

— Franco vol que el petroli sigui contraban.
— Això li ho haurà demanat Joan March.

CRONICA DIPLOMATICA

El pla Reichenau i el de Londres, el perill d'un barret menjat en públic i la recepta del rabbi

Tota la política europea volta actualment a l'entorn de dos punts: el pacte de Londres sobre la retirada de voluntaris i la memòria del general alemany von Reichenau, que explica el com i el per què de la intervenció italo-alemanya a Espanya. Les impressions, com es pot pensar, són bones, excel·lents pel que fa als dos punts, especialment a Itàlia i a Alemanya. No tant en altres indrets.

La unanimitat que va haver-hi en la votació al Comitè de No Intervenció era com una mena d'eixamplament de la base de la República. Ara comença de veure's que la retirada serà un joc molt entretingut i divertit que fins i tot podria acabar amb la retirada efectiva d'un o dos voluntaris, si els retiradors baden.

Mentrestant, com ja ho ha explicat von Reichenau, alemanys i italians es preparen per a feines més importants: la Mediterrània seria un llac italià en el qual Alemanya hi tindria una caseta de banys; França no podria ni mullar-s'hi els peus; Alemanya i Itàlia enredarien àrabs i moros com si fossin xinesos d'abans i els farien creure que són aris; Anglaterra no podria passar l'Estret ni el Canal; Gibraltar seria com un castell de sorra a la platja; Portugal s'uniria amb entusiasme a l'Espanya imperial i cediria les seves colònies a Alemanya i els Estats Units nomenarien President a Goebbels. Un cop aconseguit això, França seria atacada pels Pirineus i per la línia Maginot, contra la qual farien avançar la línia Siegfried, que ara construeixen cent mil homes sota terra i, un cop conquistada, prèvia devastació aèria pel general Kindelan en persona, es faria un desembarcament a Anglaterra, amb el pre-

text d'una excursió turística per anar a veure el monstre del Loch Ness, del qual aquest any, almenys en escriure aquestes línies, no s'ha parlat encara. Conquistades Anglaterra i França, cauria l'Entesa balcànica als braços d'Alemanya, i Rússia, amenaçada per Polònia i Lituània, que han fet les paus, per la banda de Ponent, i per les xalupes fluvials japoneses a l'Extrem Orient, es veuria obligada a capitular i a admetre l'excident de la població germànica. Un cop fet això, la caiguda de Txecoslovàquia seria qüestió de dies i, un cop reduït a vassallatge, en una guerra que podria durar més o menys temps, el Sandjak d'Alexandreta, l'Espanya roja no podria resistir per més temps. Franco guanyaria, els voluntaris estrangers de la part governamental serien retirats i entraria finalment en vigor el Pacte anglo-italià. Aconseguit això, Mr. Hodgson tornaria a Burgos i signaria un tractat comercial amb el generalíssim, en el qual Espanya rebria tracte de nació més afavorida —segona columna de l'Aranzel— per a la introducció en exclusiva a Anglaterra de les cèl·lules mantecades d'Astorga, per a la fabricació de les quals Rússia vindria obligada a proporcionar-li el blat necessari. Itàlia, en això, hi guanyaria que la fabricació dels macarrons passaria a Rússia i aquests anirien directament de la cassola russa a les boques italianes per via aèria, utilitzant els pals de la línia telefònica sense fils que, naturalment, podrien ésser substituïts pels macarrons que, en comptes de passar pels aïlladors, ho farien per unes petites politxes «ad-hoc», untades amb formatge i salsa de tomàquet.

Això, naturalment, seria, com si diguéssim, Xauxa; el pla és complicat i té el perill de

què durant la seva execució Mr. Chamberlain porti a cap la seva terribil, amenaça de menjar-se el barret.

En un cas així, hom no sap pas el que podria succeir, perquè és evident que si els anglesos fan correntment aquesta frase, que a Anglaterra és allò que se'n diu una frase feta, mai, fins ara, un cap de Govern britànic no l'havia feta en plena Cambra dels Comuns, local on, és de suposar, portaran a cap l'acte, cas que fos necessari. I aleshores, què farien Itàlia i Alemanya? Per això, si es troben, com no es cansen d'assegurar, que no caben a casa seva, i que necessiten de totes passades més espai, seria potser hora que recordessin un bon conte jueu —ai las, caldrà resignar-se a què el conte sigui jueu, però les riqueses dels jueus són també jueves i no són pas refusades— que és el següent:

Un pobre jueu vivia als afores de Londres amb la dona i cinc fills en una habitació petita per tot estatge. A més, l'home no tenia a penes feina i es de suposar que s'ho passaven molt malament.

Així ho explicava ell un dia al rabbi, i aquest va dir-li:

—Pel que fa a la feina, jo te'n cercaré; estigues tranquil. Ara, en l'estretor de l'habitació, tu t'has d'ajudar i si segueixes la meua recepta veuràs com estareu més bé. M'ho promets?

El pobre home ho volia jurar, però el rabbi no se'n va fiar, i va continuar:

—Visquent als afores coneixeràs segurament algú que tingui una vaca.

—Sí; em penso que sí; ja ho miraré.

—Doncs vas, li dius que et deixi la vaca i te la poses a la nit a casa. Recordat que m'has promès obeir-me. I demà vens i parlarem.

L'endemà l'home anà a veure el rabbi amb els ulls inflats de no dormir.

—Què! Com ha anat això?

—Horrible! Quina nit! Ja no cabíem a la cambra i afigureu-vos, amb la vaca! Cop de pota per ací, cop de cua per allà... i de tant en tant, xaf!

—Bée; molt bée. Mira; encara no ha acabat la recepta. Avui cerques un veí que et deixi un porc i dormireu amb el porc i la vaca a casa. Però si no ho fas no responc de millorar-te la situació. I demà torna.

L'endemà el pobre jueu arribà a casa del rabbi amb cara de desenterrat.

—Espantós, espantós! No puc més!

I es deixà caure en una cadira sense compliments i sense permís.

—Molt bé; ja veig que ets un bon creient. Mira; aquesta nit, treus el porc. I ja veuràs què passa.

I l'endemà:

—Què? Com ha anat això?

—Home! Molt millor! Ja ho crec. Es que miri que amb les dues bèsties... Aquesta nit, almenys, hem dormit!

—Vaja, et felicito. Bé; avui treuràs la vaca i demà torna.

I va tornar tot content:

—Quin descans! Això és una delícia! Així sí que es pot dormir. Què he de fer ara?

—Res; ja tens la casa engrandida, com volies.

Itàlia i Alemanya també tenen el porc i la vaca. I tenen l'avantatge sobre el pobre jueu que, com que són seus, els poden matar i ningú no els dirà res. Si el jueu ho hagués fet, l'haurien ficat a la presó.

SAMUEL PICKWICK

Londres.

Pelaitos

20 cts

SEMENARIO ENCARA MES INFANTIL I BILINGÜE

Año I. Núm. 1

REDACCION Y ADMINISTRACION: CALLE TREINTA NUMERO TREINTA
APARTADO 30 (BIS) - BARCELONA

23 de julio 1938

SALUTACIO

A prec de nombrosos petits lectors de l'Espanya lleial i fins i tot dels de l'altra banda, els quals, aquests darrers, ens escriuen que el setmanari **Pelayos**, de Sant Sebastià, els fa sortir barza, la qual cosa motiva la seva fulminant mobilització, a prec, repetim, d'aquests lectors del setmanari **Pelayos** (II Año Triunfal) i dels infants republicans que no paren d'escriure'ns i de convence'ns de la necessitat de dedicar un suplement infantil que vingui a omplir aquell buit que en aquests casos s'acostuma a escriure que feia temps que es deixava sentir: ateses, doncs, i analitzades totes aquestes circumstàncies, L'ESQUELLA publica avui el primer número del seu setmanari infantil **Pelaitos**, el qual

no comptarà ni els èxits, ni els anys triomfals perquè la nostra modèstia s'ofendria amb semblants moixigangues. **Pelaitos**, setmanari bilingüe (català i espanyol, entenem-nos bé), des del parapet de la República defensarà les llibertats de tots els infants d'Espanya, a la vegada que organitzarà tota mena d'ofensives d'amenitat, de curiositat i d'esbarjo de la millor mena.

No cal dir que en aparèixer a la llum pública per primera vegada a la vida **Pelaitos**, saluda a tota la premsa infantil excepció feta de **Pelayos** de Sant Sebastià, car, nosaltres, encara que siguem rojos, som dels que opinem que encara hi ha classes.

LA REDACCIO

EL DOMADOR GASTIGAT

Una vegada hi havia un domador que pegava molt els seus lleons i que sempre que podia els feia la vida impossible i els martiritzava d'una manera totalitària. Els lleons estaven molt disgustats d'aquest mal tracte i van prometre venjar-se per tal de fer quedar en ridícul el domador i desencadenar un huracà de xiulets a tot el pati de butaques del circ eqüestre on actuaven. I heus ací que els lleons es van reunir, van celebrar una assemblea i van acordar posar en pràctica un sistema que havia de veure's coronat per l'èxit més satisfactori. Si calieu una mica i ens prometeu estar ben quiets us explicarem el truc. Era un dia de funció de gran gala i tots els números de circ obtenien grans aplaudiments i visques d'entusiasme de l'auditori que de tant aplaudir ja tenia les mans plenes de durícies i de tant cridar el coll d'allò més enrogallat. I heus ací que arriba el moment d'actuar el domador de la nostra història amb els sis lleons, aquelles pobres bestioles que tantes fuetades portaven rebudes del seu

amo. El domador, tot ple de medalles i galons, amb una pistola i una tralla a les mans, saludava i es donava «pisto» tot carogolant-se els seus grans bigotis. Els lleons se'l miraven des d'un recó de la gàbia amb una cara d'antipatia evident i com volent dir: «¡Si sabessis la que se t'espera!» El domador es va acostar als lleons, va disparar el revòlver i els lleons, com si talment això fos la consigna, es van ajeure a terra, de panxa enlaire, i no van voler donar un pas, ni efectuar un salt, ni obrir la boca una sola vegada. De moment el públic no va dir res, però quan feia deu minuts que els lleons jeien pacíficament tot llepant-se les puges, el públic va començar a abroncar el domador i les xiulades es van sentir a molts quilòmetres de distància. Què havia succeït? Molt senzillament: que els lleons s'havien venjat tot declarant-se en vaga de potes caigudes.

★

Moraleja.—El món està ple de domadors com el de la nostra història. Cal saber-se portar com a lleons.

El GATITO

Yo tengo un gatito muy pequeñito y que a las ratitas me las tiene fritas. Yo tengo un gatito joven y finito, negro y charolado, ayer se ha casado. Mi pobre gatito, cuando enviudará, trescientos gatitos dicen que tendrá.

Joselito Fernández de la Ermita nueva (24 meses)

N. de la R.—Aquest Joselito és no res menys que un nen prodigi. No ho diem precisament pel vers, sinó pel fet que la setmana passada va evadir-se del camp facciós i ara es troba entre nosaltres. ¡Joselito, tú eres el más grande!

Consigna: Els nens no han de fumar mai al davant dels pares. Al darrera ja és una altra cosa.

PASATIEMPOS

Uno de los mejores pasatiempos consiste en dedicarse a la pesca a la caña. Resulta muy barato porque sólo se necesita una caña y una paciencia más larga que la caña. Hay que tener en cuenta, queridos niños, que no es recomendable pescar durante los desbordamientos de los ríos, porque entonces en vez de una anguila o cualquier pescado por el estilo se pesca un comedor estilo Renacimiento y ya saben los niños que los comedores no son buenos para comer.

Aprender el chino constituye tal vez el más popular de todos los pasatiempos, si bien ofrece la pequeña dificultad que luego no se encuentran chinos con quienes poder practicar este intrincado idioma y mandar a buscar unos cuantos chinos al extranjero resulta carísimo.

OTRA CONSIGNA: Los inferiores deben amar y respetar a los superiores, aunque éstos sean inferiores.

COLMOS

—¿Cuál es el colmo de un mosquito?

—Picarse... del amor propio.

★

—¿Cuál es el colmo de Hitler?

—Pues, tocar una aria... de Verdi.

AVISO: En nuestro número próximo, queriditas lectoras, publicaremos una página de labores de guerra. Entendámonos: de servilletas de campaña, de bolsas de aseo, de toallas de trinchera, etc., etc. Niñas: propagad PELAITOS. ¿Estamos?

Compreu sempre "PELAIITOS"!

poti-poti teatral

L'homenatge a Enric Borràs

Un amic ens ve a trobar per a engegar-nos això:

—¿Sabeu què va dir-li el Cu-cu a Enric Borràs per a decidir-lo a acceptar el xim-xim de dimarts de la setmana passada?

—¿I com voleu que ho sapiguem, pobres de nosaltres?—argüirem. I afirmà ell:

—Que ho feia per a contrarestar la campanya que féu a L'ESQUELLA contra el creador del «Manelic».

—Prou, home, prou... Encara que ens diguéssiu més —li contestàrem—. El Cu-cu posseeix una fantasia tan oriental que si l'apliqués a la venda d'espartenyes el convertiria en legítim «as del calçat». Tampoc no ens estranyaria gens si algú ens deia que atribueix a una maniobra nostra la visita dels avions feixistes que motivà l'alarma i impedí la representació de «Mestre Oleguer»...

Doncs, bé: pel que pugui ésser, anem a adreçar directament uns mots a Enric Borràs.

Si l'homenatge que, anticipant-se al que us preparava —més espontàniament, reconequem-ho— la Comissió Interventora d'E. P. de Catalunya, se us ha tributat al Teatre Català de la Comelles, ha estat motivat per les quatre plasereries que us hem dedicat des d'aquest «Poti-Poti», estem, més que contents, recontents d'haver-les escrites. Vós, que sou un valor autèntic; que porteu molts anys de barraquetes, tot i la vostra joventut eterna; que durant la vostra llarga i triomfal carrera us n'heu sentit de verdes i de madures; que un dia us han fet un elogi i un altre dia us han donat «un palo» (com vós dieu), i heu encàixat l'un i l'altre amb la mateixa rialleta amable, perquè sou intel·ligent i reconeixeu la llibertat del dret d'opinar; que, com que sabeu llegir, sabeu desxifrar el que és escrit en to facciós del que ho és en to rancunós i no teniu motiu per creure que us tinguem cap rancúnia pel costat artístic, ni pel personal; i volem aclarir que si alguna us en teníem pel cantó poli-

tic la donem per esbandida des que algú volgué convèncer-nos que un artista de la vostra categoria es veu obligat a fer molts papers de l'auca, ja que en el teatre de la vida —ai, sí!— un no pot triar i fer i desfer com en el teatre del teatre; i que quan s'arriba a figura representativa, que és allí on vós gloriósament arribàreu ja fa molts anys, cal acomodar-se a totes les situacions, per molt que repugni a la consciència; i que no tothom té el temps de la nostra Margarida Xirgu, que sabia aguantar estolcament —per bé que amb l'ànima amarada de llàgrimes interiors—, els insults de les «senyores» madrilenyes perquè preferia l'amistat de Manuel Azaña a la d'Alejandro Lleroux.

Vós, que sabeu tot això, ¿sabeu, per ventura, que hàgim fet res, en L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, atemptatori al vostre alt prestigi? ¿Dir-vos que aneu a remolc de l'apuntador? ¿Retreure-us que intercaleu en el text dels papers que representeu, per omplir els buids obligats per les falles de la memòria, mots castellans encastats en el nostre idioma de l'època de la vostra joventut i per a aconseguir el bandejament dels quals en el llenguatge dels actors no ja del vostre temps, sinó en molts de vint anys després ha calgut una tasca llarga i pacient dels autors que han mantingut viu el nostre teatre durant els trenta anys de la vostra absència gairebé total de Catalunya?

¿Podíem fer, tocant a vós, broma en cap altra cosa? I ocupant el lloc que avui torneu a ocupar en l'escena catalana, ¿podíem deixar-vos al marge del nostre xiroi setmanari?

L'art de la «rebutada» ha estat, és i serà sempre el postulat que orienta la premsa del tarannà de L'ESQUELLA a tot arreu del món. Quan hom intenta fer humor ditràmbic el que fa és un pa com unes hòsties, perquè ningú no es pren seriosament els elogis fets en broma. No queda, doncs, altre recurs per a l'escriptor humorista, a l'hora d'haver de ficar-se amb un prestigi com vós, que cercar-li les pessigolles pel costat que menys pot alterar-li la sensibilitat. I ja no sols per respecte a ell, sinó al lector. Així ho entén tothom, llevat del Cu-Cu.

Si és cert, efectivament, que el que l'ha impulsat a preparar-vos la vetllada triomfal de la setmana passada han estat les quatre esgarrinxades a la pell que nosaltres us haquem pogut fer amb la nostra ploma enjagassada, i que estem segurs que no han arribat a fer-vos sang, repetim que ens apuntarem aquest altre «tanto». Vós mereixeu això i molt més. Ho diem seriosament. I cuitem a aclarir-ho, per a estalviar-vos el treball d'una repetició.

...I ara, a esperar, per a molt aviat, l'homenatge a Xavier Regàs. Diuen si Domènec Latorre ha començat ja a fer passos.

SENTIT COMU

Amb motiu de complir-se el XIV.è aniversari de la mort d'Angel Guimerà, Domènec Latorre, amb la col·laboració de les autoritats, del Cu-Cu, dels còmics i dels periodistes, ha dedicat un homenatge a la memòria del gran poeta.

Amb aquest motiu, al Teatre Català de la Comelles es féu la corresponent funció extraordinària. I ho resultà, efectivament. No es representà «Rei i monjo».

Aquesta vegada hi hagué algú que veüllà pel sentit comú.

ES CLARI

A Nova-York, durant l'exhibició d'una pel·lícula —molt dolenta, com no ignora el lector— de Imperio Argentina, aquesta «pepa» franquista ha estat sorollosament xiulada i qualificada amb els epítets adients.

El fet ha produït una enorme consternació a la zona rebel i el «generalísimo» està decidit a declarar la guerra als Estats Units si no rep una satisfacció immediata. I diuen els americans que primer aniran a la guerra que tolerar que les pel·lícules de Imperio Argentina vagin pels cartells del Broadway.

AVIS IMPORTANT

Tot fa creure que a l'hora que sortirà aquest número al carrer ja s'haurà estrenat —per fi!— «La Patètica», de Xavier Regàs. Queden esgotades les localitats per a les vint-i-set primeres representacions.

LA TRADICIO

Aquests dies de preparació de l'estrena de «La Patètica», al Cu-Cu se li presentà el conflicte de la presentació de l'obra als radiolents barcelonins. Els havia acostumat a què un autor consagrat els fes una mica de bombo abans de tota estrena d'una comèdia, i calia trobar-ne un de propens a fer-ho amb la d'en Regàs, a fi de no estroncar la tradició. No sabem, quan escrivim aquestes ratlles, com s'haurà solucionat el conflicte, i si com se'ns ha assegurat, s'ha recorregut a Gastó A. Mantua i ha declinat l'honor.

DISPONIBLE

Un anunci de «La Vanguardia»:
«TEATRO

galán 23 a. cast. y cat. s. of. E. A. Martí. Juncá, 65.»

Si, com assegura, té vint-i-tres anys, ¿per què no el contracten per al front?

FOCS ARTIFICIALS

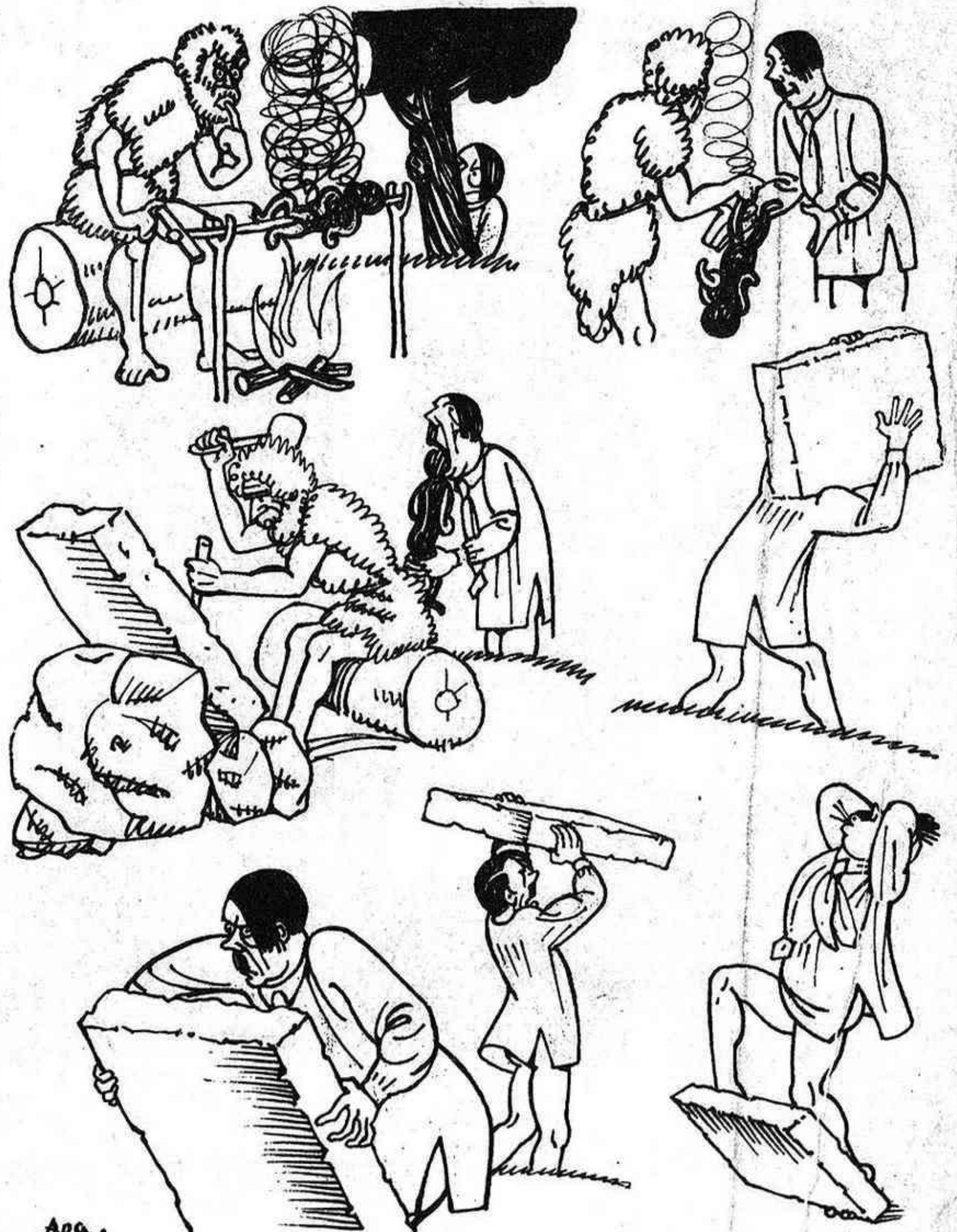
El dia de l'homenatge a Enric Borràs hi havia al vestibul del Teatre Català de la Comelles una taula amb uns rams de flors i algun present dedicats al «Primer treballador de l'art» —com li diu la Comissió Interventora dels Espectacles— i una safata plena de targetes, telegrams i cartes d'adhesió.

Entre aquestes darreres n'hi havia una el sobre de la qual portava un membre que deia: «Fàbrica de fuegos artificiales», i a seguit les altres característiques de la indústria.

CAMUFLATGE

— Com us dieu?
 — Giovanni Stefany Stabili i Lauro Orduño de la Palma.

Apa.

UN PACTE DE L'EDAT DE PEDRA

...però aleshores els pactes eren més difícils de trencar.

— Al Comitè hi segueix representant Rússia, Kagan.
 — Hòsties!

MUSSOLINI. — Ara veuran vostès si són voluntaris: Qui vol que el retirin?
TOTS. — Jo!!!

CINQUANTA CENTIMS